

Ella og Hans Ehrenreich
Langegade 64
5300 Kerteminde
Tlf.: 6532.1646 mobil 2819.3710
E-mail: kontakt@ehkurser.dk eller www.ehkurser.dk

Kerteminde d.
Ref. nr.: 02-11-03-02

Jeg fandt fire studerendes problemformulering på JAGOO, debatsiden.
De studerende stillede så mange spørgsmål, at det kræver et mere uddybende svar.

Spørgsmålene lyder således

1. Hvilken betydning har den samfundsmæssige udvikling for børneopdragelsen i dag?
2. Hvordan håndterer nutidens forældre opdragerrollen - og hvad kan de udvikle og blive bedre til?
3. Hvilken betydning har børns sociale og følelsesmæssige problemer for det pædagogiske arbejde?
4. hvorledes kan man styrke de fællesskaber, hvor børnene kan udvikle en identitet, hvor de er sig selv, uden at være sig selv nok?

Herunder finder du både de studerendes problemformulering og mit svar

Venlig hilsen
Hans Ehrenreich
www.ehkurser.dk
kontakt@ehkurser.dk
Tlf. 65.32.16.46

Indlæg fra JAGOO.

Vi er 4 studerende fra Odense Socialpædagogiske Seminarium, der skal til at skrive 1. års opgave. Vores problemstillinger lyder: Hvilken betydning har den samfundsmæssige udvikling for børneopdragelsen i dag? Hvordan håndterer nutidens forældre opdragerrollen - og hvad kan de udvikle og blive bedre til? Hvilken betydning har børns sociale og følelsesmæssige problemer for det pædagogiske arbejde? Og hvorledes kan man styrke de fællesskaber, hvor børnene kan udvikle en identitet, hvor de er sig selv, uden at være sig selv nok?. Vi søger inspiration, så hvis der er nogen der kan bidrage med erfaringer, litteratur, idéer/tanker, meninger, artikler, opgaver eller andet, er vi meget taknemmelige. På forhånd mange tak for hjælpen fra Charlotte, Annika, Anita og Kari.

Odense Socialpædagogiske Seminarium
Att. Kari V. Wolff hold 21.7
Rømersvej 3
5200 Odense V
wolff_kari@hotmail.com

Fra
<http://jagoo.dk/debat/viewmsg.asp?Id=805&ForumID=17&Showsub=806>

1. Hvilken betydning har den samfundsmæssige udvikling for børneopdragelsen i dag?

Den samfundsmæssige betydning for børneopdragelsen i dag, er den samme som den altid har været. Voksne overfører etiske og moralske værdier, holdning til social kontakt og viser måder at agere på i relationen til andre mennesker.

Den samfundsudvikling vi oplever lige nu, en udvikling frem imod langt større individualitet, betyder, at de voksne i langt højere grad, end tidligere, skal være bevidst om deres rolle som model for børnene. Det er vigtigt, at de voksne er troværdige, vi kan ikke som tidligere servere en "sandhed" for børnene og derefter forvente at de ukritisk forholder sig til den. Det betragter jeg som positivt.

Der er andre sider i samfundsudviklingen, som kan bekymre mig i forhold til børn og unges selvopfattelse og identitetsdannelse.

Min bekymring kan jeg bedst illustrere med en sammenligning mellem før og nu.

Mens jeg var barn og ung fandtes der "rigtige" western-film. En af heltene var John Wayne. Et forbillede for enhver "rask" dreng! En af de virkelig fine ting ved de film var, at helten altid kæmpede for det gode, for kærligheden og retfærdigheden. Sådan er det egentlig stadig – så forskellen ligger et andet sted!

Dengang var der nogle æresbegreber, som jeg ikke kan finde i de nutidige film. f.eks. har jeg aldrig set John Wayne sparke en mand der ligger ned, ej heller har jeg set ham skyde en mand i ryggen.

Her ser jeg den store forskel som vokset frem i de seneste år. Den form for moralske grænser er, efter min mening, ikke synlige i moderne film. Jeg er ikke generelt imod action film og jeg mener at volden i den rigtige sammenhæng kan have et fredsbudskab i sig (se f.eks. "Schindlers liste" eller "Save privat Rayan". Men den generelle mangel på etiske og moralske principper kan være forvirrende for unge, som er i færd med at definere sig selv.

Det er netop her, den voksne har et særligt ansvar for at blive sin egen rolle bevidst. Det er her den voksne skal arbejde målrettet med at skabe de værdirammer, som barnet skal bruge, når det undersøger mulighederne i livet.

2. Hvordan håndterer nutidens forældre opdragerrollen - og hvad kan de udvikle og blive bedre til?

Jeg tror, at de allerfleste forældre har en vision om at gøre det så godt som muligt for deres børn. Men de er ikke kun forældre. De er også selv børn af forældre, som har præget deres opvækst.

Mange forældre har prøvet det, at sig "sådan som mine forældre gjorde, vil jeg aldrig gøre". Jeg har hørt det på talrige forældremøder, hvor jeg holdt foredrag. De fleste er dog enig om, at de alligevel gør som deres forældre en gang imellem. Vi kan jo kun gøre det vi har lært!

Forældre kan godt aflære de handle måder de ikke er tilfreds med og indlære nogle nye! Men det koster "blod, sved og tårer". Den proces er en selvudviklingsopgave, som i mange tilfælde kræver et godt og forstående netværk eller professionel hjælp.

Nutidens forældre er børn af en generation, som eksperimenterede meget med frihedsbegreber. Børnene skulle medinddrages i stor set alle beslutninger og forældrene overlod et stort ansvar til deres børn. Det var tidens trend at børn skulle bestemme i deres eget liv. Ideen var måske god

nok, men børnene kom til at savne autentiske voksne, som kunne være stærke rollemodeller for dem.

Nu kræver vi af forældre at de skal sætte grænser for deres børn, de skal tage ansvaret som de voksne – ja, men en stor del af nutidens forældre er vokset op uden at de har lært det af deres forældre og de voksne som tilhører den generation. Derfor er det nødvendige, men store krav at stille til nutidens forældre og mange behøver støtte til det.

Det nutidens forældre kan udvikle, blive bedre til, er at reflektere over deres eget værdigrundlag og deres ansvar for relationen til barnet. Den proces er allerede i gang, det gælder om at holde ”gryden i kog”.

3. Hvilken betydning har børns sociale og følelsesmæssige problemer for det pædagogiske arbejde?

Da jeg læste spørgsmålet blev jeg faktisk lidt forvirret!
Hvilken betydning har børnenes problemer for pædagogernes arbejde?

Jeg kan bedre lide at spørge: ”hvilke pædagogiske principper er mest velegnet når børn har sociale og følelsesmæssige problemer”.

Også i det professionelle arbejde handler det om relationen mellem barnet og den voksne (den professionelle).

Naturligvis er forældrene de vigtigste for børnene! Men der er en ting som er fælles for de krav børnene stiller til de voksne der er omkring dem, uanset om det er professionelle eller forældre. De vil se mennesket og ikke voksne i en bestemt rolle.

Børnene er optaget af at lære at ”håndtere” livet, det gør de ved at bearbejde de indtryk de får gennem deres sanser. Dvs. de erfaringer de får med den fysiske verden, den måde de mærker sig selv på og den relation de har til andre mennesker i deres omgivelser.

Kravet til pædagogen er at være bevidst om egne værdier og egen faglighed (deres fag/personlige identitet). Efter min mening findes fagligheden i det pædagogiske arbejde i den voksnes bevidsthed om egne grænser, som skal meldes klart ud til børnene – også de børn med sociale og følelsesmæssige problemer.

Børnenes reaktion er ofte afhængig af, hvilken erfaring de har med voksne og den måde du, som pædagog og menneske, møder børnene på.

Hvis børnene møder en voksen (f.eks. en pædagog) som har den opfattelse at det er den voksne der ved bedst, ender relationen ikke sjældent i en vinder / taber diskussion.

Hvis den voksne (f.eks. en pædagog) møder barnet med nysgerrighed og lyst til at udforske baggrunden for barnets handlinger sammen med barnet, ender det ikke sjældent i en vinder / vinder dialog.

Mødet mellem barn og voksen og den relation der opstår mellem dem i en konkret situation er afgørende for om pædagogen kan inspirere og motivere barnet til adfærdsændringer. Bag denne teori ligger at den voksne har ansvaret for relationen og at begge parter har ret til at stille krav om deltagelse og stillingtagen til processen, relationen og sagen.

4. hvorledes kan man styrke de fællesskaber, hvor børnene kan udvikle en identitet, hvor de er sig selv, uden at være sig selv nok?

Jeg tror ikke at der er mange mennesker der er sig selv nok! Jeg tror mennesket er skabt til at løse opgaver i fællesskab – det er den grundlæggende antagelse, som styrer min holdning i dette afsnit.

Jeg kan godt lide begrebet solidaritet! Solidaritet har vi defineret ud fra en politisk forståelse i de sidste godt 100 år. Det har ændret sig – nogen påstår endda at solidariteten er ”død”.

Jeg bruger begrebet på en anden måde. Jeg mener at vi skal definere begrebet ud fra hvad et fællesskab har brug for nemlig: ”solidarisk opgaveløsning”. Det er netop det der er vigtigt at lære børnene allerede i opvæksten.

Solidarisk opgaveløsning betyder, at vi træffer beslutninger, som er gode for fællesskabet, i fællesskab.

De beslutninger vi træffer, bygger på en dialog der har udgangspunkt i at vi sammen søger efter muligheder, når vi skal finde løsninger på de problemer vi løber ind i.

Jeg har været i mange institutioner, hvor medarbejderne har haft problemer med at kommunikere ordentligt med hinanden. Der har været mange misforståelser og diskussion om, hvordan konkrete problemer skal løses. Fælles for de personalegrupper, jeg har kendskab til, af den type er, at de ikke har formået at træffe fælles beslutninger, som medfører at alle parter kender både deres personlige ansvar og deres personlige kompetence i forhold til personalets fælles beslutninger.

Jeg tror, at de voksne, i en institution, skal være meget bevidst om den signalværdi deres egen måde at løse problemer på, har i forhold til børnene.

Hvis de voksne støtter hinanden i stedet for at modarbejde hinanden, vil det være styrende for den kultur der er i institutionen og de voksnes måde at håndtere relationer og socialt fællesskab på, ”smitter” af på børnenes adfærd i de samme situationer.

Det er klart, at børnene har vidt forskellige normer med hjemmefra. Netop derfor er det vigtigt at de voksne er afklaret med de pædagogiske principper de arbejder ud fra i institutionen og at det bliver meldt klart ud til forældrene.

Ligesom det er vigtigt at vide hvem vi selv er, som mennesker, og hvad vi kan bidrage med til et socialt fællesskab er det vigtigt, at en personalegruppe kender deres egne ressourcer og svagheder.

Når medarbejderne kender sig selv (har defineret de fælles principper, som ligger til grund for deres solidariske opgaveløsning) kan de derudfra definere det særlige der er ved netop deres institution og det pædagogiske arbejde præges af at børnene møder voksne, som ”brænder” for det de gør sammen med børnene.

Dvs. som person eller som del af en gruppe – kend dig selv, så du kan give dig til kende overfor andre bl.a. ved at du gør dine egne grænser synlige og fastholder principper, som er skabt gennem dialog i personalegruppen.

Afslutning

Det er så nemt at have en mening om de meget store emner I tager op! Det er svært at forklare de holdninger, værdier og antagelser på så lidt plads.

Når jeg normalt beskæftiger mig med de temaer I har valgt, er det som konsulent i en institution eller i forbindelse med et kursus.

Jeg ved fra min praksis, som pædagog og konsulent, at det er meget sværere at gøre tingene end at tale om dem. Jeg er derfor helt klar over at der er tale om en proces, hvor hver enkelt medarbejder, i en samarbejdsproces, skal aflære gamle (uhensigtsmæssige) handlemønstre og tillære sig nye, for at ændre / forbedre personalegruppens beslutningsproces. Jeg oplever ofte, at medarbejderne kommer i vane med at se på alt det der ikke lykkes – det fører til misforståelser og værste fald samarbejdsproblemer.